
Български ИКТ организации и фирми спечелиха 4 млн. евро през 2010 година за е-култура и умни технологии за производството

Публикуван на: 20.04.2011

Близо 4 милиона евро спечелиха през 2010 година български научноизследователски организации и високотехнологични компании от европейски програми, насочени към развитие и използване на информационни и комуникационни технологии и координирани в България от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС).

През 2010 година наши изследователски институти и високотехнологични фирми привлякоха два пъти повече финансиране по Седма рамкова програма, отколкото през 2009 година. Средствата за българските участници в договорените проекти са 3,2 млн. евро. По програма "Подкрепа за ИКТ политики" родните организации получиха 651 530 евро.

Българският научен принос е най-значим в общоевропейски проекти, обединени около темата цифрова култура. Те са насочени към разработване и прилагане на интелигентни компютърни програми за разпознаване на текстове на европейски езици, сред които са славянските.

Учените от Института по информационни и комуникационни технологии на БАН участват в проект за електронен достъп до културното наследство, наречен IMPACT. В рамките на българското участие ще бъдат цифровизирани около 2000 страници от български вестници и други текстови материали, издавани през втората половина на 19-ти век. Подготвя се създаване на исторически речник с около 10 000 думи на българския език от втората половина на 19-ти век. Детайлно се описва църковно-славянската азбука, използвана в България от края на 18-ти и началото на 19-ти век, като целта е да бъде създаден софтуер за автоматичното разпознаване на текстове и преобразуването им в цифрови файлове. В рамките на проекта ще бъде основан център за достъп до архива на всички библиотеки и музеи, които са ангажирани в дигитализацията на текстови материали. Консорциум от седем национални и държавни библиотеки, между които и нашата Национална библиотека, шест обществени изследователски институти и две компании от индустрията ще работят 48 месеца по тази тема. Общата стойност на проекта е 16,5 милиона евро, като финансирането за БАН е 66 800 евро.

Институтът по информационни и комуникационни технологии участва и в проект EuroMatrixPlus-X, който цели усъвършенстване на автоматичния превод от един европейски език на друг. Разширението на Европейския съюз повишава нуждата от технологии за преодоляване на езиковите граници. Особена трудност създават славянските езици поради голямата свобода на словореда. С участието на български учени се разработват компютърни технологии за системи за автоматичен превод, които се самообучават на базата на обратна връзка от потребителите. Българският институт се

присъдинява към този проект като нов партньор от 1 юли 2010. Нашият език е включен в тестването на Секцията за лингвистично моделиране. Дейността на българския колектив е насочена към създаване на българо-английска езикова база и модели на анализи. Изградените по проекта езикови ресурси и уеб услуги ще бъдат предоставени свободно за използване от други изследователи. Общата стойност на проекта е 586 080 евро. От тях за БАН са предвидени 134 400 евро.

Разработването на интелигентни търсачки на съдържание на европейски езици е предмет на проект CULTURA по Седма рамкова програма. Представители на Софийски университет "Климент Охридски" ще работят от българска страна по проекта.

Библиотеката на БАН е включена в проект Linked Heritage по Програма "Подкрепа за ИКТ политики". В рамките на 36 месеца, консорциум от 20 държави ще координира стандарти и технологии за обогатяване на общоевропейската цифрова библиотека Еуропеана.

Проектът ARROW Plus, финансиран от програма "Подкрепа за ИКТ политики", ще усъвършенства европейските регистри за авторски права и творби без авторство. Разширява се обхватът на системата, която улеснява библиотеките и други потребители в откриването на притежателите на авторски права. Това ще ускори дигитализирането на книги. Консорциумът, който изпълнява проекта ARROW Plus включва библиотеки, издатели, фотографски агенции, създатели на печатно и визуално изкуство.

Втората голяма тема, по която работят български ИКТ организации и фирми, финансирани от Европейския съюз през 2010 година, е повишаване на конкурентоспособността на европейската икономика и подобряване на качеството на живот на гражданите чрез разработване и прилагане на интелигентни технологии.

Спестяването на електроенергия, вода и газ в публичните сгради е във фокуса на проекта BECA. В рамките на 36 месеца ще бъдат разработени ИКТ базирани услуги за информираност на ползвателите в сградите за битовите разходи. От българска страна Русенският университет "Ангел Кънчев" ще допринесе за развитието на тези услуги. Подобни задачи имат и участниците в ICE-WISH, финансиран от програма "Подкрепа за ИКТ политики". Чрез прецизно измерване и безжични технологии се демонстрира намаляване на потреблението на ток и вода в европейските социални заведения. Ще бъдат проучени 300 заведения в 10 страни за една година, за да бъде показано как потреблението може да бъде намалено средно с 20 на сто с помощта на технологиите. Данните за консумацията ще бъдат показвани в реално време на обитателите на специални монитори или на телевизори. Очаква се това да стимулира спестяването на ток и вода.

Нови решения, базирани на семантични технологии и на технологиите за т.нар. "бизнес интелигентност", за управление на бизнес процесите се разработват в рамките на проект CUBIST. Заданието има за цел да улесни анализа на данни и да предложи новаторски подходи.

Целта на проекта SMART-EC е да се разработи самозахранваща се миниатюрна интегрална схема и икономична иновативна технология за производство на електронни устройства като батерии, акумулатори, сензори и комуникационни схеми, които да се използват в автомобилната и други индустрии. Работата включва авангардни интердисциплинарни научни изследвания в областта на физиката на твърдото тяло, химията, микро- и нано електрониката.

Български участници има и в публично-частни партньорства за изследвания в рамките на Плана за икономическо възстановяване на Европа. Проектът QCOALA ще развива лазерно насочващи системи за обработка на алуминий и мед с цел създаване на евтино и висококачествено решение за батериите на електромобилите. Проектът е насочен към енергийно ефективно и екологично производство.

Български принос има и в разработки, които са насочени към подобряване на

здравеопазването, като проекта KHRESMOI. В рамките на 48 месеца ще бъде разработвана многоезична търсачка и система за достъп до биомедицинска информация и документи. Тя се базира на ефективно извличане на информация от документи, автоматична оценка на точност и сигурност. Създава се възможност за търсене и заявки на различни езици. Системата може да се ползва от гражданите на ЕС, които искат да имат достъп до биомедицинска информация на техния роден език. Лекарите ще могат да сверят мнението си чрез бърза консултация по определен казус. Обменът на рентгенови снимки между европейските болници също е част от проекта.

Друг аспект на здравеопазването ще бъде развиван от проекта Life 2.0. Учените ще търсят нови възможности за общуване на възрастните хора, така че те да имат повече социални контакти, да придобиват знания за случващото се в населеното им място, да ползват търговски услуги. По този начин ще бъде стимулирана физическата и социална активност на възрастните. Участниците в проекта ще работят с местните власти и с пенсионери. Така ще бъдат тествани прототипи на ИКТ базирани услуги и продукти, както и тяхното действие.

Проектът PSIP търси интелигентни процедури в лечението. Те целят електронните здравни архиви автоматично да предупреждават за нежелани лекарствени ефекти при взимане на решение за лечение на определен пациент. Конкретната задача на Института по информационни и комуникационни технологии е да се създаде софтуер за разчитане на епикризи на български език, на лекарства, които пациентите са си доставили извън болничната аптека, на диагнози, които не са вписани в списъка на болничната информационна система.

Третата тематика на българското участие през 2010 година в проекти, финансирани от Европейската комисия в областта на информационните и комуникационни технологии, е информационната сигурност в електронните мрежи и услуги.

В областта на информационната сигурност се изпълнява проект, наречен накратко SysSec. Целта е да се създаде Мрежа за върхови постижения в областта на системната сигурност, която да позволи на Европа да играе водеща роля в превенцията на кибератаките. В последните години нарастват заплахите над компютърните мрежи с изключителни нива на сложност. В някои случаи хакерите са с една стъпка напред. Затова целта е да се действа проактивно – да бъде предвиждана заплахата преди тя да е засегнала хардуера и софтуера. В рамките на проекта се планира създаване на виртуален център за обучение по киберсигурност и създаване на мозъчен тръст за предотвратяване на заплахите в интернет от сегашно и ново поколение. Общата стойност на проекта за участниците от 8 държави е почти 3 милиона евро. В изследователската работа е включен Институтът по информационни и комуникационни технологии, който получава 150 000 евро финансиране.

МТИТС като национален координатор на европейските програми, свързани с информационни и комуникационни технологии, организира безплатно информационни дни при обявяването на всеки конкурс който предоставя възможности за участие на изследователски български организации и фирми. Експертите оказват съдействие на кандидатите на всички фази от процедурата – предоставят текуща информация по електронна поща, дават консултации по правилата и процедурите на програмите, подготовката и подаването на предложения за проекти, помагат при намирането на партньори.

За информация:

**Емилия Филчева, Пресцентър,
Министерство на транспорта,
информационните технологии
и съобщенията**

Тел: 02/ 9409 434

0887 884 880

e-mail: ephilcheva@mtitc.government.bg

e-mail: press@mtitc.government.bg